

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilson
REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner,
Elizabeth Tamm,
Honorie Hermelin.
REDAKTIONSSSEKRETERAR:
Carin Hermelin.

Mottagningsid. 10-12 f. m. — 1-4 e. m.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m. — 1-4 e. m.
Postgöro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.— Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 20 öre
per millimeter.
Tecknade eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929
Wahlstedt Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Drick
Ramlösa-Vatten

Vårt lands enda naturligt alkaliska
bords- & hälsovatten.

FÄRSKA ÄGG

till inläggning bäst nu
Ph. Engfeldts Smöraffär
2 Östermalmsgöro 2
Tel. 70383 Norr 8066

Frälsningsarméns
Alkoholism
Kuröro

(Åtnöter statsbidrag
Töd timmars ångbåtsresor från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar skickas från
Socialsekreteraren, Östermalmsgatan 24
Stockholm.

Stamning

Snabb, säker bot enl. Prof. Kaunows
metod. Ö. Bröberg, tält, spec., Birger-
jarlsgratan 41 A, 2 tr. Tel. Norr 160 28.
Dubbel svartsporto.

ALMA AXELSSONS
Förlösningshem,

Linnégatan 19, mottager inackord. Även
för längre tid. Tryggv. o. egen vård.
Tel. 178 24.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén,
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Herkulesgatan 14, Tel. 7575-7576.
Ed. La Vattugatan,
STOCKHOLM.
SPECIALITET. Familje- och arvskaker,
Boutreledning och testamenten.
Förvaltningsuppdrag.
Även stiftliga fördragningar.

Advokat Cyril Holm

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Birger Jarlsgratan 39, Stockholm.
Tel. Norr 5223.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Kungsgatan 6, Stockholm.
Tel. 147 99 2424

Westerståhl, O.
& Branting-W., Sonja.

Vasagatan 4 Tel. 11218

Advokat Henry Ruben

Byr. Jurist.
E. o. Hovr.-näm. F. FÖRSÄNDER
DROTTNINGGÅRDN 48, 2 tr.
Telefon: 2826-2827.
Spec. Trafik- och skadeståndsärenden,
Arvs-, Äktenskap- o. Byrresaker.

TANDLÄKARE

Tandläkare
EsterEkström-Oliv

Folkungsgatan 79
Medl. av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. översensk. per tel. 564 91

Tandläkare
Inga Forsberg

Folkungsgat. 50, i tr.(Götgatspalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12 f.m. och 7-8 e.m. Annan tid enl.
översenskommelse per tel. s. 1524.

Tandläkare
Gunnar Wijkström

Odenagatan 90, Tel. 84070 Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, Sönd.
12, 30-1, 30. Kostnadsfri rådgöring.

Tandläkare
Harry Weinberg

Drottningstaden 71 A, II tr,
Mottagn.: Månd. Onsd., Fred. Lörd.
11-1. Tisd. Torsd. 4-7. Tel. N.
7551.

Heder Svart på vitt

BROTT OCH BROTT.

Häromdagen dömdes av en domstol
nere i Småland en arbetslös man till
ett halvt års straffarbete för stöld av
en femtiöring. Det var inte domarens
fel, det var lagarnas omutlighet och
paragrafernas stränghet, som icke veta
av hänsyn.

Mannen hade gått arbetslös i måna-
der och hade hustru och barn att försörja.
Han hade slutligen fått ett halvt
löfte om att endera dagen få arbete och
fick i väntan därpå för tillfället över-
natta hos en dräng i en drängstuga. På
två dygn hade han inte lätit en matbit.
Från morgonen gick drängen ut och
hungern gjorde mannen nästan förtv-
lad. I ett par byxor, som hängde på
väggen, hittade han en börs med en
femna i. Han tog femnan och gick
och köpte sig kaffe och dopp för fem-
tio öre. Just som han återvände i av-
sikt att ge drängen tillbaka de 50
tillfrågades han, om det var han som
stulit femnan.

Han erkände genast, lämnade tillba-
ka pengarna och lovade att återställa
femtiöringen så snart han fått arbete.
Men människor kunna vara behändiga.
Mannen fördes till landsfiskalen och
låg i väntan på sin gång. För tio — säger
nio — är sedan hade mannen dömts
för tredje rätta stöld och fick sex må-
nader för femtiöringen. Det fick inte
betyda något att han under alla dessa
nio år redligt sökt försörja hustru och
barn och fört ett hederligt liv.

Med denna femtiöring kan man sä-
tta bankdirektör Svenssons svindlande
summor. I hans krasch finns det inga
mindre summor än hundratusen och
miljoner. Det är betecknande, att när
Svensson inför domstolen inte kunde
nåjaktigt redogöra för dispositionen av
25,000 kronor, förklarade förhållande-
ren ironiskt, att det gäller ju här så
stora summor, att det är ingen idag att
förirra sig alltför mycket på så små
belopp som 25,000 kronor.

FREDSBUDSKAPET FRÅN BAR-
NEN I WALES.

Barnen i de walesiska skolorna i
England ha i år liksom de föregående
sju åren skickat ut sitt världsbudskap
till barnen i alla världens övriga länder
för att fira den s. k. Gode Viljans
Dag, den 18 maj. Till ämne av den
första Hång-konferensens öppnande den
18 maj 1889 högtidligt hållas i flera länder
denna dag, som en särskild fredsdag.
Den har framförallt tagits upp i
skolorna, där föreläsningar hållas om
re arbetskraft. Att vår nuvarande
regering är väl inne i storbankernas
ställning, betvivla vi icke, men kun-
skapens tråd är som bekant både på
gott och ont och man vet aldrig,
varifrån den härrör. Och vad den
saken beträffar, att socialdemokra-
terna nu vill ha Jordbrukarbanken
kvar, så kan det vara riktigt, att det
ej är staten värdigt att försöka prak-
ka banken på någon enskild part av
sina medborgare, just när den är tvi-
vel underkastad, men för övrigt torde
det icke vara önskvärdt att staten
uppträder och tåvlar med affärsban-
kerna och i likhet med dem bringa
människor i olycka. En annan
sak är en statlig bank utan spekulati-
oner, så som sparbanksen vore äm-
nade att vara men påtagligen inte
blivit. Och dess medel kunde med
fördel placeras i jord och utlämnas
genom åborätt.

En sak — vi ska nu inte slå oss
till ro, vilka lugnande meddelanden
vi än få. Vi ska komma ihåg att
riksdag och regering bestå av en-
skilda människor, ofullkomliga, som
vi andra och med sina privatintres-
sen. En del även med bankintres-
sen. Likaså att pressen inte är neu-
tral. Och vi ska ta varning av den
kapitalismens bankrott, som vi nyligen
bevittnat, så att vi förstärkt, hur
penningens makt styr vårt samhälle,
Antingen ska vi göra skulder och
låta svindeln fortgå. Eller försöka
att återfå något av vår svenska her-
der.

Det är Stockholms Dagblad som
rört upp historien om Jordbrukar-
banken. Är det av rättfärdighetens?
Man står på ett gungfly för närva-
rande. Har Stockholms Dagblad
inga affärsintressen bakom sig. Har
Stockholms Dagblad rätt att anmär-
ka på att utländsk industri gynnas
på den svenska befolkning. Har
den ärade tidningen någonsin an-
märkt på, när vår svenska tänd-
sticksindustri nedlågges och flyttas
utomlands, där man får billiga

Nationernas förbund, samförstånd och
världsfred.
Innehållet i budskapet går ut på att
intressera barnen i alla länder för
Nationernas förbunds arbete, för samför-
ståndstanken och den internationella
sambörigheten.
Initiativet till världsbudskapets ut-
ställande togs vid en skolkonferens, som
hålls i Wales 1922. Förslaget vann den
livligaste anslutning från skolor av alla
slag i Wales. Budskapet förmedlades
genom myndigheternas välvilja pr träl-
lös och direktören för Eiffeltornets te-
legrafstation i Paris åtog sig för sin del
dess vidare spridande.
Detta upprepades följande år och
snart började svaren strömma in från
de länder, dit budet förts. En bland de
första som svarade var ärkebiskop Söder-
berglom i Sverige. Sedan ha svar in-
kommit från ministrar i Polen, Finland,
Preussen, Nationernas förbunds ge-
neralsekreterare Sir Eric Drummond, dr.
Nansen m. fl. samt stora scout- och
skolorganisationer. 1927 blev budskapet
bl. a. genom Canadas Järnvagnars radio-
stationer utsänt till samtliga radiolyss-
nare i Canada. År efter år utvidgas
kretsen av utländska skolor med vilka
de walesiska barnen komma i kontakt
med sin till samförstånd syftande häls-
ning.
Till den personliga sambörighetens
stärkande bidraga sedlars de gåvor, häls-
ningar och brev, som barnen i de olika
länderna genom detta utlägg få en an-
ledning att sända varandra.

VAD SVARA ENGLANDS VÄLJARE.

En märklig artikel i The Nation av
Viscount Cecil, ur vilken vi hämtat ne-
danstående, visar att t. o. m. i England
vagar man gå till val på avrustning.
En av de konklusioner till vilka pro-
fessor Salvador de Madariaga kommer i
sin stimulerande och tankeväckande bok
»Avrustning», är den att »Vi nå icke
freden genom att blott och bart bräka.
Fredsarbete är ett hårt arbete, det här-
daste av alla arbeten.» Detta är myc-
ket sant. Vi angräpa den äldsta av alla
människa institutioner. Förän histo-
rien började, rasade kriget. Det har si-
na rötter djupt nere bland människligt-
sens starkaste passioner. Under sin län-
ga livstid har det skapat ett vitt utgre-
nat system av både moraliska och på
iugänderna baserade intressen. Prä-
ster, filosofer och poeter hava försvarat
det och stora kapitalplaceringar äro be-
roende av dess förståelse.
När det gäller att bekämpa ett så
gamalt ont, äro översenskommelser om
dess utrotande icke nog. De fåna en
vandringskarens »afhälsamhetslöften».
Ibland hållas de och ibland ej. Mens vi
verkligen allvar, måste vi vara beredda
att med reella fredsagarer styrka våra
löften att avvälta oss från krig. Det
ligger i öppen dag att vi måste skapa
ett annat sätt att bliäga internationella
tvister. Skuldjorn i dess vidsträckt
stämning kan och måste göras univer-
sellt och obligatorisk. Allk internationell
liv grundar sig på uppfyllandet av
kontraktliga förpliktelser, och det
faktum att det kan göras, bevisar
att nationer i allmänhet hålla givna lö-
ten. Och när vi gripa oss an med en
så svår och vital fråga som den att
utrota kriget, måste vi med alla till
buds stämme med oss någon bestämning
och positiv fredsagarer bortom de in-
ternationella avtalen. Ingen annan
fredsagarer är avrustning här någonsin
förelagits.
Rustningar utgöras en lika stor fara
för freden var sig de göras populära
genom värdjan till nationell fruktan
eller genom direkt förhållande av krig-
get; och ju större den börda blir som
Forts. å sid. 4

Praktiserande läkare

Införd genom
Stockholms Läkarförening

Dr: Helfrid Roland

Allmänpraktiserande
Röstråndsg. 9A Tel. V 60250
Mottagningsid. v. 15-18 s. 10-11
Annan tid efter översenskommelse.

Dr: Ester Grönblad

Ogonsjukdomar
Götgatan 7, 3 tr. hiss.
Mottagn.-tid vard. 1/10-1/11, 3-6.
Sönd. 1/10-1/11 Annan tid efter
översenskommelse pr tel. Söder 11170

John Hellström

Kirurgiska sjukdomar,
Nybrogatan 11, 3 tr.
Mottagn. Månd., Onsd., Fred. från
kl. 3, häst efter anmälan pr Tel. Ost.
453 kl. 9-10.

Dr: Mauritz Levin

78 Folkungsgatan 78, 1 tr.
Allmänpraktiserande.
Vard. 9.30-11, 2.30-5. Sönd. 10-11,
11. Bost. Birger Jarlsgratan 73.75, 5 tr.
hiss. Vard. 1-2. Tel. So. 8020, N.
10580.

Doktor
Torsten Lindner

NEURVUSKUDOMAR
Mästernsallégatan 9
Invärd Biblioteksgatan.
Tel. 1919. Telefonsid 9-10 f. m.
Mottagn. enligt översenskommelse.

Med. Doktor
Ernst B. Salén

Invärd sjukdomar, spec. Amnes-
omsättningens och hjärnsjukdomar.
Sa Blaslsholmsnhamnen 4A, 5 tr.,
hiss. (invärd Nationalmuseum).
Tid till mottagningen erhålles per
tel. Norr 216 vardagar 9-11 f. m.

Doktor
Magnus Hambroeus,

Götgatan 11, 2 tr. hiss.
Öron-, näs- och halssjukdomar
Mottagn. vardagar 3-4, Sönd. 10-10.30.
Annan tid efter översenskommelse
pr Tel. Söder 594.

TANDLÄKARE

Tandläkare
Arnold Ahlström

Birger Jarlsgratan 32, IV.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. översensk. pr tel. N. 8350

Tandläkare
Gustaf Backelin,

Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Rådgrängsgård kl. 121
eller efter Telef.-anmälan 74824.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Skådespeterskan

Inez Lundmark-Hermelin

lektioner i talteknik, vällesning och
deklamation (tafel, även stämning,
kortarbete) Tel. Ö. 7742.

»På västfronten intet nytt»

»Och jag vet: allt som nu, så länge vi är ute i kriget sjunker till botten inom oss som en sten, kommer efter kriget åter att flyta upp och först då börjar uppörelsen på liv och död.

Dagarna, veckorna, åren här ute skola ännu en gång komma tillbaka och då skola våra döda kamrater stå upp och marschera med oss, våra levande skola vara klara, vi komma att ha ett mål, och så skola vi marschera, med våra döda kamrater vid vår sida, med frontären bakom oss mot vad, mot vad?

Citatet är hämtat ur *Erich Maria Remarques* bok: *Im Westen nichts neues*, utkommen på svenska under titeln: *På västfronten intet nytt*. Är det inte denna uppgörelse på liv och död med kriget, denna de dödas och levandes uppmarsch, vi ha gått och väntat på under de tio år som förlutit sen vapenstillståndet? Remarque säger ifrådan varför vi ha fått vänta: »Om vi kommit hem 1916 skulle smärtan och styrkan av våra upplevelser ha väckt en storm. När vi nu vända tillbaka, äro vi trötta, förändrade, rotlösa och utan hopp.»

Vad man nu frågar sig sedan man läst denna mäktiga bok är detta: denne författare som efter tio års återhämning nu förmått hoga kriget ur glömskan och stumheten, är han väl ett tecken på att den generation som gick ut i kriget vid aderton år, som förstordes av kriget även om den undgick granaterna, nu är mogen att marschera fram mot ett mål?

På den saken är icke gott att svara, boken gör det ej. Det hänföra mottagandet av boken på olika sidor om fronten är kanske i sig något av ett svar. Att göra en litterär värdering av den, att skriva kommentarer till den är meningslös. Den behöver inte lyftas, förklaras eller rekommenderas. Tidevarvet skall däremot tillåta sig att göra några belysande utdrag ur boken, till en begärelse för våra läsare att skaffa den.

Påfallande stark är i boken bitterheten mot de äldre som ställde till kriget, som ljög om det, som lurade ut ungdomen förr än dess tid var. »Dessa som på ett för den bekvämt sätt gjorde sitt bästa.»

»De skulle för oss adertonåringar vara förmedlare och ledare till de vuxnas värld, till arbetets, pliktens, kulturens och framtidsrikedomens värld, till framtiden. Vi hänade dem många gånger och spelade dem spratt, men i grund och botten trodde vi på dem. Med det auktoritetens begrepp, vars bärd de voro, förbandis i våra tankar större insikter och högre mänskligt vetande. Men den förste döde som vi fingo se slog sönder denna övertygelse. Vi måste erkänna att vår generation var alldeles äm deras, de voro överlägsna oss endast när det gällde frasen och skickligheten. Den första strumelden visade oss vårt missgat och under den störte de världsåskånder de fört oss, samman.»

Ungdom av stål, citerar en av de unga soldaterna bittert ut ett brev. »Ungdom! Ingen av oss är mer än 20 år. Men unga? Ungdom? Det var länge sedan. Vi äro gamla människor.»

»Krutgaserna smaka bittert på tungan» och orden bli också bittra. Men det finnes ett som hos författaren utlöser rörelse och förnödan och det är kamratskapet. Det var det bästa som kriget frambragde, det gjorde det möjligt att utårhå, det

är en nästan mystisk gemenskap. Två kamrater ur helt olika samhällsställning sitta tillsammans och steka om stulen gås. »Vad vet han om mig, vad vet jag om honom. Förut hade våra tankar inte alls likat varandra, nu sitta vi framför en gås och känna att vi leva och äro varandra så nära att vi icke förmå tala om det.»

»Det är ett stort brödraskap, som på ett egendomligt sätt förenar ett skimmer av folkvisornas värdskap, straffångars solidaritet och dödsdömdas förtvivlade hjälpsamhet till ett slags liv, som mitt i fovan höjer sig nr dödens kraftspänning och ensamhet och blir till ett flyktigt motlagande av de vinna vinarna, på ett fullständigt apatetiskt vis.»

Boken är full av gripande bevis på kamratskap, hängivenhet och hjälpsamhet. Soldaternas framkalla i sin nöd ur sin djupaste mänsklighet detta som motvikt mot den grymhet de måste öva. Ännu efter detta, som säkerligen icke kan förstärkt annat än av dem som upplevt det under ett krig, en stor fara, en stor hänyckning. Återsenket är den vänskap som förenar forna vapenbroder. De ha en värld gemensam, som för andra är ofattbar. men de äro också förenade av ett band, som ingen annan kan förstöra eller slita.

Men det är inte bara med varandra man känner kamratskap. Djuren bli jämlikar och vänner på ett nytt sätt, hästarna utsätts för samma faror knappast mera ovetande och oskyldiga. »Det är en gemenskap att djur skola vara med i krig.»

»Och själva jorden får en ny betydelse, en ny verklighet, ett nytt väsen.»

»Jord, Jord, Jord —!
Jord med dina böljor och hål och fördjupningar, i vilka man kan kasta sig ner, krypa ihop. Jord, du gav oss i fasanus kramp, i den framväldande förintelsen, i explosionernas dödsöskran en mäktigt motvåg av nytt liv. Den mänskliga tillvaron, nästan söndertrassad av den vainsinnigt rasande stormen, flyter tillbaka från dig genom våra händer, så att vi kunna gräva ner de riddade i dig och i stum ängestfull lycka över att minuterna äro överstödnåna trycka våra läppar mot dig.»

Själlslivets förvandling under krigets erfarenheter ges på ett nytt och åskådligt sätt.

»Men här i skyttegravarna har minnet gått förlorat för oss. Det stiger icke längre upp inom oss, vi äro döda, och det står fjärran vid horisonten, det är en syn, ett gätlullt återsken som hemsöker oss, som vi lysa fruktan för och hopplost älska. Det är starkt och var långtan som är stark, men det är något öppnande över sig vi veta det. Det är lika fångt som att vänta sig bli utnämnd till general. Och även om man åter-skänkte oss detta vår ungdoms landskap, skulle vi inte längre ha förmåga att ta emot det. De ömna och hemliga krafter, som strömmade över till oss från dem, kunna aldrig leva upp på nytt. Vi skulle kunna vara där och gå omkring där, vi skulle minnas och älska allt och bli rödda av dess anblick. Men det core dödsamma, som när vi stå grubblande framför fotografiet av en död kamrat.»

Eller dessa tankar på ett förtäslart sätt:
»Jag är mig, jag är tjugo år gammal men jag känner intet annat av livet än förtvålan, döden, ängesten och det nära sambandet mellan de

FRILUFTS-LÄGER

Gymnastikdirektör Ingrid Fischer.

Vi träffade härom dagen fröken Ingrid Fischer vid ett tillfälligt besök i Stockholm. Fröken Fischer är, som Tidevarvet redan nämnt, den gymnastikdirektör som åtagit sig att leda friluftslägre för industriarbetarskor och andra arbetande kvinnor, vilket av Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk kultur kommer att anordnas i Karsjö uppte i Hälsingland i sommar.

Fröken Fischer är mycket entusiastisk för sin uppgift. Hon beskriver den härliga naturen omkring Järvsö, där Karsjö ligger. Ljusnär är där så vid och mäktigt att den genom sin skönhet gjort trakten vida berömd. Och under den ljusa sommartiden...

En sak är också särskilt rolig däruppe, säger fröken Fischer, och det är det stora intresset och den outtömliga välviljan från befolkningens sida. Lägre kommer att inkvartas på en gammal vacker hälsingegård. Där har under många år sommarläger och gymnastikkurser blivit mottagna och värdfullt spar sig ingen möda för att göra det troligt för sina gäster. De bjuda på hälsningskåning under, den tiden, ordna med skjutars och stå gärna till tjänst med vad de kunna. Mellan gymnastik och vandringar, lek och bad bruka vi också hinna med vackra utflykter i trakten och då är deras hjälp god att ha.

Deltagarna skola medtaga lakan, filltar, handdukar, gymnastikskor, om möjligt gymnastikdräkt, och cykel, om sådan finnes samt badrätt. Även medtages djup och flat tallrik, kaffekopp, kniv, gaffel samt sked, så kan man alltid reda sig själv.

Fröken Fischer är själv säkert också den bästa ledare som en skara semesterfirande flickor kan önska sig. Hon är inte bara erfaren i allt vad gymnastik, lekar och liggerheter heter. Hennes hela utseende med de varma färgerna och strålade ögonen, hennes glada och lugna sätt med den humoristiska rösten lovt gott och trofast kamratskap för dem, som tillsammans med henne komma till tillbringa en skön sommarvecka i Hälsingland.

Vårt mål är ju, säger fröken Fischer, att under den veckan vi äro däruppe, skapa en verklig rekreationistid med vila och förstärkelse och glatt kamratliv för dem som komma från ett ofta tungt och tröttnande arbete.

Vi förstärkte fröken Fischer gläder sig, och vi hänvisade till den annons i dagens nummer, där närmare upplysningar om lägre finnas för dem som intressera sig för en semesterresa i juli.

galnaste ylligheter och avgrunder av lidande. Jag ser hur människorna drivas mot varandra och tignade, okunniga, dåraktiga, lydliga, oskyldiga låta döda sig. Jag ser hur världens skarpaste hjärnor uppfinna vapen och ord för att göra allsamma ännu mera raffinerat och långvarigt. — Vår kunskap om livet inskränker sig till döden. Vad kommer att hända sedan, vad skall bli av oss?»

Boken slutar med ett skott, som tar bort berättelsen någon stilla dag kort före vapenstillståndet. Han har givit sitt vittnesbörd. Den är ett de dödas memento till oss, de levande.

Kryssset och rutan

Det ringde på dörren. — Vill frun köpa en visp för att hjälpa mej till slant. — Nej tack, jag behöver ingen visp nu.

— Jag frågade inte, om frun behövde någon visp utan om frun ville köpa en för att hjälpa mej.

Det låg ingen fräckhet alls i tonfallet och jag blev så flat att jag genast köpte två vispar. Det är den nya typen av dörrknackare det här. Fräcka kan man inte kalla dem, men sannerligen heller gråtilda. De äro malmmedvetna och på visst sätt företagsamma. Skenet av arbetande människor få de av sin låda med allehanda grejor i. Och det är den nya typen, som infört teckenspråket på våra dörrar.

För inte så länge sedan upptäckte vi en dag en besynnerlig krumelur utanpå vår dörr. Ugefångar ett kryss. Vi undersökte de andras dörrar och där stod också kryss och på en del rutor, Utom på fru Svenssons dörr, där stod det inget alls. — Det här måste naturligtvis vara något slags system för någon kategori av människor sade vi oss. Det var ju heller inte så värst svårt att gissa vilka det gällde.

Fru Svensson är förtärligt snål och slänger regelbundet igen dörrer med en skräll mitt för ansiktet på alla brev-pappersällande och vispmånglande stackare. För övrigt är hon dödligt förfärad för speciellt allt manfolk och gluttar ytterst försiktigt på dörren, när det ringer.

»Inget tecken» på en dörr måste således betydta ungefär som så: Gör dej inte besvär vid den här dörren, för här får du ändå inte något. — Men krysset och rutan? Jo, krysset betydde slantar och rutan betydde mat och kläder. Det var också lätt att konstatera med små vispa där slantar. Kautschuk hade de tydligen med sig, ty krumelurerna på vår dörr växlade raskt allteftersom de fick en slant eller en bit mat.

— Förskräppligt att sätta tiggeriet i system på det där viset, säger den mätte och öfverfulliga.

Det är egentligen inte alls förskräppligt, tycker jag. I stället ganska förnuftigt och symboliskt effektivt. Fru Svensson besparas sitt ideliga glattande på dörren och vi andra som hellre än pengar ger mat och om vi så hava kan besparas det eviga påpekandet, att sen slant kan inte få men vill ni ha lite mat, så går det an.

— Man skall öfverhuvud taget inte gå till dörrarna. Det är ett oskick och uppmanar tiggeriet. Det är fortfarande den öfverfulliga som talar.

Utav tio, som tigger behöver kanke en det. De nö äro bedragare. — Ja, det må vara sant, att utseendet ofta bedragar. Men är stackarnen hälögd och mager som ett streck och har utsulten» som skrivet i ansiktet — det finns ofantligt god om sådana både med och utan tvålar och kängsöron — så kan man ju ge honom åtminstone kanten av sin limpå utan att ens eget samvete eller någon förening för tillvartagande av hans och hans gelikers intressen behöver känna sig upprörd.

— Men det finns fattigvärd, både allmän och privat. Ingen mänsklig behöver dock svalta och frysa, om hon vill använda de möjligheter som vårt i alla fall välordnade samhälle bjuder henne.

— Hur det är i huvudsudet i det fallet har jag mig mindre bekant, det erkännes, men i min första hemstad, som gör anspråk på att vara välordnad även och där nöden och eländet säkerligen inte kan mitta sig med Stockholm, vet jag något mer om förhållandena.

Om man är gammal och absolut öfremögen till arbete och utan ett öre att leva av, så får man av det allmänna ett maximbelopp på 15 kr. i månaden

Medborgarskolan vid Fogelstad

Det har länge varit ett önskemål att få till stånd en fortsättningskurs vid Medborgarskolan, avsedd för dem som tillhöra Fogelstadsförbundet, d. v. s. redan ha genomgått en kurs vid skolan. I år kommer en sådan kurs att anordnas mellan den 10—24 juni. Den avslutas med Fogelstadsförbundets årsmöte, som är hålles vid midnatt i stället för under pingsten, som de föregående åren.

Fortsättningskursen blir alltså samtidigt med vårkursen, och utrymmet tillåter därför inte flera deltagare än ett 20-tal. Vid det här laget äro också alla platser fulltecknade av deltagare från skolans gamla kurser, ända från 1922 och sedan från åren 1925 till 1928.

Det blir såkert ett glatt återseende när skaran av Fogelstadsförbundet på nytt tar sin skola i besittning, på allvar för 14 sköna dagar. Programmet för kursen kommer att i stor utsträckning rätta sig efter de önskemål som deltagarna själva ha, om vilka ämnen som skola tas upp i föredrag och diskussioner. Stort utrymme lämnas också till fri samvaro, till dryftande av ämnen, som under kursens lopp bli aktuella. Därmed är inte sagt att kursen innehåller ett övermåttan tillfällighet. Några diskussionsserier äro på förhand förberedda nämligen *Politiska värderingar* med bl. a. fröken Elisabeth Tamm som inledare; *Månd och Kvinnor* med fru Julie Arenholt som inledare; *Ha vi ett samhällsideal?* med bl. a. doktor Ada Nilsson och rektor Honorine Hermelin som inledare.

Fru Emilia Fogelklou kommer också att ta upp en serie studier i *Religion och psykologi*, vilken sträcker sig över hela kursen. Medborgarskolan får glädjen att under fortsättningskursens lopp ta emot sitt Förtroenderåds ordförande, fröken Kerstin Hesselgren och vice ordförande, fru Signe Wessman, liksom man hoppas att de flesta av rådets medlemmar komma att vara med åtminstone någon del av kursen.

förtom hyra och ved och en halv liter mjölk om dagen. 15 kronor skall sålunda räcka till både mat och kläder, ty i systemet ingår ju att man inte får tugga sig till en gammal kulle eller ett par avlagda byxor. — Hur i all rimlighets man blir man sig åt för att äta sig mätt 30 dagar på 15 kronor, när det dessutom ska räcka till annat? Sill och fisk är ju som fattigmanskost, men tre sillar kostar 60 öre, åtminstone i min affär och priset på fisk skall vi inte tala om. Återstår egentligen bara bröd och potatis. Och frågar man en sådan där gammal stackare, vad den lever på eller rättare sagt inte gör på, så får man också till svar bröd och potatis.

— Men sovel då?

— Inte röcker det till sovel inte. Då skulle en inte få ens bröd och potatis i slutet på månan. Men mjölka är ju go att ha. Så jag klagar inte.

Fattigvärdens räkner inte till och inte föreningar heller fast de göra sitt, det må inte förnekas. Men det måste nya krafter till, för att man verkligen skall kunna säga, att ingen behöver svalta och ingen behöver frysa. Då kan vi alla med lugnt samvete följa fru Svenssons exempel och så äga våra dörrar. Ty så är våra bedragarna kvar, de låta och arbetsvilliga, som inget annat vill ta sig till än springa i trappona och ringa på dörrarna. Då tar vi för kryssen och rutor, men till dess få de allt stå kvar.

Rita.

FRILUFTSLÄGER

för industriarbetarskor och andra arbetande kvinnor anordnas i Karsjö i Järvsö socken, Hälsingland, den 17—25 juli 1929 av Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur.

Lägre ledare blir gymnastikdirektören fröken Ingrid Fischer, Gävle, med biträde av gymnastikdirektören fröken Margit Wahlund. Avgiften är beräknad till Kr. 2.50 per dag, möjlighet finnes till resebidrag efter ansökan. Anmälan skall insändas före den 1 juli till S. K. C. F. Ks idrottsutskott under adress Gymn. dir. Ingrid Fischer, Gävle, tel. 4104. Förfrågningar angående lägre sändas med bifogat svarspost under samma adress.

Helpsenonen - Herrsätra Skola,

Carlberga, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolans alla stadier. **Normala kolekompetens.** Moderna metoder o. individuell undervisning. **Praktiskt arbete** i uppfostrande syfte. **Hemlik arbetsfärd.** Stärkande friluftsliv. Nybyggande med bl. a. fidsenlig gymnastisk, slöjd- och sjukrum under uppgrävande. Höstterminen börjar den 10 sept.

Tel. Södertälje 532. Anna Sundin, Förstadi.

EN K V Ä K A R E

Forts. från sid. 1

så sätt är Naylers utveckling typ för rörelsens, om det än är George Fox som räddar den från den vildvuxna entusiasmens faror.

Historien om James Nayler är historien om en man, vilken liksom aposteln varit »upprett till himlen och nedstörtad i avgrunden», som trots allt till sist vann frid i sin själ, som fick makt att genom martyriet vinna, inte framgång och upphöjelse, men ett stillsamt uppdrag i sin Herres tjänst att visa hur lidandet kan gå över en människa och ändå lämna henne levande ur reningens eld och inte förlamad och förblindad. Emilia Fogelklou studie är det första verkliga försöket till en mera betydande monografi över mannen, som inte ens i England rättvist beaktats förrän i senare års vidlyftiga kvävarlitteratur. »Fiender skrevs hans historia, generade vänner sökte gömma dem», så karakteriserar förf. hans eftermäles öde. Att intresset för mannen numer är i stigande torde bero på att revolutionsärens sociala problemdiskussion fått en ny aktualitet. För svensk publik är han till dags fullständig ökad.

James Nayler var jordbrukare från Wakefield i Yorkshire, drogs med av den independentiska väckelsen, blev soldat i Cromwells armé först under Fairfax och sedan kvartermästare under Lambert, vilken senare ger honom ett gott betyg. Djupt besviken på Cromwells förverkligande av det gudsrikesideal, som hyllades såväl av Nayler som av så många olika social-revolutionära kretsar, vände han hem från det krig, som lyckats eller misslyckats alltefter synpunkten av politik mest eller social utopi. Så möter Nayler Fox och gripes av dennes nyvunna visshet. Den fore soldaten kallar den åtta år yngre skomakarlärlingen sin fader. Men »den immanente Guden är en riskens Gud. Han sätter icke in någon ofelbar påve i yttervärlden att ge befällningar i sitt ställe. Den som upphör att dagligen och stundligen söka honom förlorar honom ur sikte. Han vågar låta sina ofulkomliga bekännare gå irrvägar och låra genom ödestunga misstag, som driva inåt mot nya befällningar.» Fox och Nayler utstå båda de första årens förföljelser mot den unga rörelsen; utkämpa »diskussionsmatcher» (ofta åtföljda av mera kännbara slagsmål) med hårdhudsade teologer, som inte ha förståelse för den religionens demokratisering, som blir den omedelbara följden av att samvetet förklarats fritt, som inte vilja veta av detta nya tal om att teori inte är detsamma som liv: »Sanningen söker icke vrånarna och icke skyddet av jordisk auktoritet. — Vad för grundsatser följer ni, som måste ha så och så många år i Oxford eller Cambridge för att låra

förstå vad olärda män, fiskare, lantmän och herdar menade, när de talade de ord som äro skriftens, dessa som hüllos för dårar och galna av sin egen samtid?»

Nayler och Fox släpas inför domare och kastas i fängelse, där de under hårda tider få kämpa med den egna själen om den egna vissheten om Guds verklighet i det levande nuet. Det är under och efter en sådan fängelsetid, som den avgörande brytningen inträffar mellan dem båda. Den bottnar mer i en tillfällig bitterhet hos Fox, beroende på ett missförstånd än i en allt för oliktard åskådning, även om temperamentens olikhet befordrar den. Den aktualiserats och blir ohjälplig genom en episod, där Fox avvisar vännen genom en brutal handling, som Nayler sent glömde, och som bidrog till att driva honom in i det själens skymningstillstånd, ur vilket man måste förstå hans intåg i Bristol, en bisarr kopia av Jesu intåg i Jerusalem. Visserligen voro dylika efterbildningar av profetiska handlingar inetti i och för sig ovanligt bland de fromma, men samtiden var i högsta grad skandaliserad. Nayler var i detta fall ett passivt offer för entusiasmen hos de kvinnliga anhängare, som i honom sågo en profet av högre ordning än Fox, men skulden för tilltaget fick han bära ensam.

I försöket att tyda denna händelse när Emilia Fogelklou förmåga av skarp psykologisk analys sin höjdpunkt. För samtid och eftervärld var problemet lätt löst, här fanns bara två möjligheter, antingen var mannen en ärkeättare eller en däre. För Emilia Fogelklou ligger saken anorlunda: »Det underliga är att så snart man kommer en galenskap på sin livets, så att man kan börja tyda den inifrån, förblir den inte längre ett fall, den är ett människöde med föinster i mot öändligheten.» Vilket inte betyder att hon bortser från att i detta fall — åtminstone tidvis — människans själ verkligen var sjuk. Apatien inför omgivningen talar sitt tydliga språk om den saken.

Så låter författaren oss följa James Naylers öde genom rätttegången i Bristol, genom hela den som tids- och människokodiment utomordentligt intressanta diskussionen inför parlamentet, där Cromwell lämnar honom i sticket, och där en knapp majoritet förhindrar dödsdomen, som förvandlas till ett straff, som för vår tid ter sig grymare än döden. Nayler öde som till upprepade gånger stå i stocken, att piskas genom gatorna, att få tungan genomborrad, att brännmärkas, att skymfligt intåga i Bristol, och till strängt fängelse, tills parlamentet befriar honom. Den tillintetgörelse det i James Naylers fall är fråga om, är ytligt sett så

fullständig att man kan undra, vem som i all rimlighets namn kan begära, att mannen efter detta överhuvudtaget skall vara levande. Domen gick i minsta och värsta detalj i verkställighet, och sedan följde år av fängelse, då han var skild från den modiga hustrun, som inte kunnat följa honom på hans underliga vägar, men som ändå stod vid hans sida i fall och hjältemodig solidaritet. Hennes nådeansökan för mannen är klok och klar och vittnar om en rakryggad karaktär. Mot förmodan överlever Nayler även fängelsestiden och får till sist uppleva ett kort år av frihet. Han försönas även med Fox, då Nayler framstår som den mest storsinta av de två. Det nya sinne, som var hans egendom efter »förnedringens år», finner han uttryckt i en dikt i psaltarens innerligaste tonart. Men det är som om ödet ännu inte fullt avslutat sin räkning med mannen. På vandring till hemmet i Wakefield, som han inte återsett, blir han rånad av landsstrykare, och hans redan försvagade kropp står inte ut med den strapatsen. Han dör hos främmande, vänliga människor, som tagit hand om honom, och blir begravnen i en trädgård, som tillhör byns läkare. »Det finns ingenting av sten som märker ut platsen. Där är bara ortagård.»

Om det i föreliggande framställning naturligtvis är Naylers personlighet, som drar till sig huvudintresset, betyder inte detta att Emilia Fogelklous skildring av miljö och idéhistoria ingenting har att ge. Här har inte kunnat närmare redogöras för de intressanta glimtar hon ger av revolutionstidens sociala problem, där Nayler är mycket mer engagerad än Fox, något som bidrar till spänningen mellan de två. Varken egendom eller ättenskap har för Fox existerat som problem i egentlig mening, det var först på äldre dar han gifte sig med den rika Margaret Fell. Nayler övergav hustru och barn och hus och hem för rörelsens skull. Han hyllade väl närmast ett franciskansk ideal och såg fattigdomen som en kallelse. Fast han aldrig kom till en teoretiskt klart fattad ståndpunkt i egendomsfrågan för övrigt, tröde han ha lutat åt samma slags kommunism i fråga om jorden, som var det utmärkande för »diggers» grävsaketen, och deras baneförare, Winstanley.

De världs- och rikspolitiska händelserna skymta, men inte som en bifogad historisk översikt utan i sitt sammanhang. Emilia Fogelklous förmåga av inlevelse — ett fullt men uttrycksfullt ord — gör sig också här gällande. Hon upplever inbördeskriget, Cromwell, parlamentet, — men inte som en svensk författare i nådens år 1929 utan som James Nayler och Robert Rich och Margaret Fell, som kretsen kring Henry Vane och kväkarna på Swarthmore Hall. Man har inte mycket känsla av att läsa en andrahandskildring, vilket förhållande också gör, att man förläter en viss löslighet i kompositionen, man läser ett vittnesbörd av »en, som var med från begynnelsen».

Anita Nathorst.

Svart på Vitt Scoutläger

Forts. från sid. 2

påläggas folket, desto mera maktpåliggande blir den propagandaverksamhet som säkerställer rustningskravens antagande. Den enda utvägen är rustningsarnas minskning och begränsning. Endast så hugges det onda av vid roten. Det finnes också andra och välgående motiv för en politik ledande till allmän avväpning. Men detta är det förnämsta. Krig bottnar i sista hand i affekter. Se vi förstärkt bestämt på kriget är det absolut meningslöst och det enda som moraliskt berättigar det är att krig är ett mindre ont än orättfärdighet. Betyriska rättvisa genom skiljedom och gör genom arvrustning rent hus med krigsförhållanden, så ligge freden inom räckhåll.

Men låt mig upprepa att målet icke kan nås med gottskepticism. Än så länge hava vi icke kommit långt. Vårt eget lands inflytande kan mycket väl komma att bli avgörande för svaret på denna oerhörda viktiga fråga. Ännu intaga vi i Europa en moraliskt och politiskt auktoritativ ställning; som nämnt finnes det starka makter som kunna bistå oss i denna fråga. Vilket skall bli vårt beslut? Skola vi med hela vår auktoritet stöja en politik av fred genom arvrustning, lämnande åsido alla marina och militära experters och rustningsjobbarnas tvekan och penningintressen? Skola vi i lägga ännu en stor bedrift till våra långa annaler av världstjänande? Eller skola vi, under många bedrövan av vår kärlek till freden och vår önskan om arvrustning, tillåta tradition och panik att göra våra bemedlans fruktlosa? Detta synes mig den allra viktigaste av de frågor som väljarna skola besvara nästa månad.

INTERNATIONELLA RÖSTRÄTTS-ALLIANSEN.

Den internationella rösträttsalliansen firar i år sitt 25-årsjubileum samtidigt som den i Berlin avhåller sin elfte världskongress. Vid kongressen, som äger rum den 17—23 juni och till vilken man väntar stor tillslutning av kvinnor från hela världen, kommer Mrs Corbett Ashby att presidera. Alliansens ordförande efter Mrs. Chapman Catt. Alliansen kan vid sitt 25-årsjubileum se tillbaka på en händelserik och ganska framgångsrik bana. Kvinnorna ha i det enda landet efter det andra arbetat sig fram till rösträtt. Under kriget var Alliansens tidning, The International Woman Suffrage News, den enda som regelbundet befordrades mellan krigförande länder. När det förbjöds att ta emot pengar från fientligt land skickades den gratis genom Danmark och Schweiz' förmedling till de forna prenumeran-

Genom det stora flickscoutlägret på Håringe förda sommaren spreds kännedomen om scoutrörelsen i vida kretsar. Från alla delar av vårt land hade flickor samlats till en veckas friluftsliv. också i sommar komma många gårdar att befolkas av scout flickor på läger.

Även hos de vuxna har intresset för lägerliv och scoututbildning blivit starkare, och många äro nog de, som gärna ville vara med om bäddare. För sådana intresserade, som äro över 18 år och vilja utbilda sig till flickscoutledare anordnar Sveriges Flickors Scoutförbund i sommar läger för sin gård. Frustunaby vid Frösjön, (Gnesta). Lägren komma att hållas 26 juni—4 juli, 26 juli—3 augusti och 14—21 augusti. Lägeravgiften är 15 kr. Jämte 1 kr. i anmälningsavgift. Det sista lägret är redan fullteknat, men vid de två första finnas ännu platser lediga. Alla vidare upplysningar lämnas av Sveriges Flickors Scoutförbund, Eriksbergsgatan 15, Stockholm. Tel. N. 7027 kl. halv 4—halv 5.

terna. Ett litet tecken på samhörighet och freedsvilja.

Bland de frågor som komma att tas upp vid Berlinskongressen äro giftra kvinnors nationalitet, lika arbetsvillkor för män och kvinnor, lika moral, kvinnligt politiskt, Nationernas förbund, fred.

Från Sverige anordnas en stadiesällskapsresa till Berlin, för att underlätta och förbilla sig deltagande i kongressen. Avresan sker från Trelleborg lördagen den 15 juni, och återresan från Berlin anträdes den 24 juni. Priset Trelleborg—Berlin och åter är kr. 195.— i vilket ingår utom biljetten III klass rum på av bestyrelsen anskaffat hospit, måltider, rundturer i Berlin, utflykt till Potsdam, drikspengar, entréavgifter, och kongresskost.

De som änska deltaga i resan bära så snart som möjligt anmäla sig till fru lektor Jenny Valander, S:t Erikskatan 4, Stockholm, där också närmare upplysningar erhållas. 50.— kr. erlagges i förskott.

I samband med kongressens anordnas en ungdomens dag, till vilken ungdom från alla länder inbjudas. Kongressen avslutas med en fredsfest på Volksbühne och en stor fest på slottet Charlottenburg.

Lugn och tillförsikt i alla situationer kan även den svagaste och känsligaste hava, om han är försedd med Instantine; nervslagande pastill, verkar genast, välsmakande, intages utan vatten. Säljes å apotek.

Ida Norman - Skomagaszin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 786 15

Bekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt

Låga priser

Reella varor

